

شیوه‌نامه مالکیت فکری

۱- مقدمه

دارایی‌های فکری به عنوان یکی از زیرساخت‌های اساسی توسعه فناوری در قرن حاضر به شمار می‌رود به نحوی که حمایت از این دارایی‌ها در خلق نوآوری‌های جدید و حمایت و تشویق نوآوران نقش عمده‌ای را برعهده دارد. از سوی دیگر، عدم آشنایی با قوانین مالکیت فکری در سطوح داخلی و بین‌المللی، زیان‌های مادی و معنوی زیادی را از جمله افشاء شدن فناوری در بازار هدف و امکان استفاده رقا از دانش و خلاقیت‌های فکری نوآوران حقیقی را بدون پرداخت هیچ هزینه‌ای به همراه دارد. لذا همراستا با ارتقای حمایت از مالکیت فکری در جهان، جمهوری اسلامی ایران نیز عضو سازمان جهانی مالکیت فکری گردیده است. (موضوع قانون الحاق ایران به معاهده تاسیس سازمان جهانی مالکیت فکری مصوب ۱۳۸۰).

در راستای حمایت از مالکیت فکری (موضوع بند ۵-۶ سیاست‌های کلی علم و فناوری) و سامان‌دهی آن در حوزه‌های علم و فناوری (موضوع بند ۴ راهبردهای ملی نقشه جامع علمی کشور) و لزوم تدوین و اجرای برنامه بلند مدت توسعه علم، فناوری و نوآوری سلامت در این چهارچوب (موضوع بند ۲ توسعه سیاست‌گذاری، مدیریت و قوانین مربوط به بخش اقدامات نقشه جامع علمی کشور) و با عنایت به اینکه تدوین و ارائه سیاست‌ها، خطی‌مشی‌ها و نیز برنامه‌ریزی برای فعالیت‌های مربوط به حوزه سلامت از جمله پژوهش بر عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد (موضوع بند ۱ ماده ۱ قانون تشکیلات و وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی) و همچنین انتقال وظایف وزارت علوم در زمینه آموزش و پژوهش به وزارت بهداشت (موضوع تبصره ماده ۲ قانون تشکیل وزارت بهداشت)، معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (که از این پس وزارت بهداشت نامیده می‌شود) اقدام به تشکیل کمیته تخصصی مالکیت فکری و نوآوری با حضور نخبگان دانشگاهی و کشوری نمود. کمیته مذکور نیز، آیین‌نامه ساختار و خط‌مشی مالکیت فکری و نوآوری در دانشگاه‌های علوم پزشکی را با هدف حفظ و صیانت از دارایی‌های فکری اعضای هیات علمی، دانشجویان و نوآوران در حوزه سلامت و ایجاد زمینه لازم برای توسعه فناوری و نوآوری در این حوزه، با حضور نمایندگان دانشگاه‌های علوم پزشکی، تهیه و در تاریخ ۱۳۹۷/۹/۶ نهایی نمود. دفتر مالکیت فکری و نوآوری دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز باتوجه به آیین‌نامه مذکور، شیوه‌نامه حاضر را تهیه نموده است.

۲- اهداف

اهداف مهم دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز از تدوین شیوه‌نامه حاضر عبارت است از:

- ۱-۲- کمک به گسترش علم و جهت‌دهی به دارایی‌ها و نوآوری‌های حوزه سلامت
- ۲-۲- حمایت از فعالیت‌های علمی و تحقیقاتی حوزه سلامت
- ۳-۲- فراهم نمودن چهارچوب‌های لازم جهت بهره‌برداری انتفاعی محققین و مؤسسات علمی و پژوهشی از نتایج تحقیقات خود (تبدیل علم به ثروت)
- ۴-۲- ترویج و تقویت فعالیت‌های خلاقانه و حرکت به سمت اهداف آموزشی، تحقیقاتی و فناوری دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی در حوزه سلامت
- ۵-۲- توسعه پژوهش‌های کاربردی در راستای گسترش ارتباط محققین دانشگاه با صنایع و دستگاه‌های اجرایی و کمک به توسعه اقتصاد دانش بنیان
- ۶-۲- حمایت از تحقیقات و فعالیت‌های علمی که منجر به ایجاد دارایی فکری گردد
- ۷-۲- تعیین اصول و چهارچوب کلی برای تقسیم منافع، تعهدات و سهم محقق و دانشگاه طی زمانی که مالکیت فکری منجر به حصول حق امتیاز می‌گردد
- ۸-۲- تقویت اتحاد و یکپارچگی و آزادی عمل در خلق ثروت از مالکیت فکری به منظور حمایت از تلاش‌ها و فعالیت‌های جامعه علمی
- ۹-۲- تعیین یک چهارچوب مشخص در توسعه روابط اقتصادی دوجانبه و حمایت و ایجاد انگیزه در جهت توسعه نوآوری‌ها و افزایش سوددهی فعالیت‌های علمی

- ۲-۱۰- مدیریت و سازماندهی نوآوری برای حفظ و حمایت از مالکیت فکری
- ۲-۱۱- فراهم نمودن امکانات توسعه فرصت‌های شغلی برای جامعه علمی از مسیر حمایت از توسعه فعالیت‌های نوآورانه
- ۲-۱۲- فراهم نمودن چهارچوب جهت امکان سرمایه‌گذاری در بخش تحقیقات کاربردی
- ۲-۱۳- تشویق و اطلاع رسانی به محققین برای استفاده از نظام مالکیت فکری و جلوگیری از هرگونه تبعیض در بهره‌برداری و قانونمندسازی آن
- ۲-۱۴- شناسایی و معرفی ظرفیت‌های موجود در داخل و خارج کشور برای توسعه فناوری
- ۲-۱۵- کمک به تبیین امور اجرایی، فرآیندهای کاری و تعریف جایگاهی نظام‌مند، پویا و کارآمد برای واحد مالکیت فکری و نوآوری در حوزه سلامت

۳- مفاهیم

- ۳-۱- **دانشگاه:** منظور دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز است.
- ۳-۲- **دارایی فکری:** به دارایی‌های حاصل از خلاقیت‌های فکری انسان اطلاق می‌گردد که عمدتاً در دو زمینه کلی می‌باشند:
- الف- صنعتی: نظیر اختراعات، طرح‌های صنعتی، علائم و نام‌های تجاری
- ب- علمی، ادبی و هنری: نظیر آثار مکتوب، نمایش و آثار ادبی هنری و نرم افزارهای رایانه‌ای.
- هر یک از دارایی‌های فکری، شامل قوانین مربوطه خواهد بود.
- دارایی‌های فکری هم حقوق معنوی (برای مالک اسمی پدیدآورنده دارایی فکری) و هم حقوق مادی (برای صاحب امتیاز بهره‌برداری) ایجاد می‌نماید. حقوق مادی ایجاد شده می‌تواند به صورت کسب پروانه یا مجوز تولید و یا انعقاد قرارداد کسب منافع از حق امتیاز، از طریق پیشبرد یک روش و یا توسعه فرآیندی حاصل شود (حتی اگر منجر به ثبت دارایی فکری نزد مراجع قانونی نشود).
- همچنین، چنانچه پدیدآورنده دارایی فکری به واحد دیگری منتقل گردد و یا همکاری وی با دانشگاه خاتمه یابد، حقوق مادی وی همچنان محفوظ است، مگر به نحو دیگری در قرارداد همکاری، مشخص شده باشد.
- ۳-۳- **پدیدآورنده دارایی فکری:** در اینجا به فرد یا افراد حقیقی اطلاق می‌گردد که یکی از مصادیق دارایی فکری را به یکی از طرق ذیل ایجاد کرده باشند:
- ۳-۳-الف- دارایی فکری در قلمرو وظایف استخدامی یا اجرای قرارداد و یا تعهدات پدیدآورنده آن باشد.
- ایده‌های اعضاء هیات علمی و یا کارکنان که در قالب پایان‌نامه یا طرح پژوهشی و موارد مشابه ارائه می‌گردد در صورتی مشمول این بند خواهد بود که برای آن ایده قرارداد جداگانه ای با دانشگاه منعقد شده باشد.
- ۳-۳-ب- دارایی فکری درون قلمروی وظایف پدیدآورنده آن قرار نمی‌گیرد با این وجود دارایی فکری مرتبط به فعالیت‌های علمی و فناوری در دانشگاه می‌باشد.
- ۳-۳-ج- پدیدآورنده دارایی فکری از دانش کارفرما یا امکانات و یا منابع دانشگاه استفاده کرده باشد.
- دارایی فکری حاصل از استقرار واحدهای فناوری مستقر در مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری، همچنین دارایی‌های فکری حاصل از قراردادهای ارتباط با صنعت، مشمول بندهای ب و ج و با رعایت دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌های مربوطه خواهد شد و دانشگاه می‌تواند در صورت سوددهی، طبق قرارداد مربوطه، از درآمد حاصل از دارایی فکری ایجاد شده توسط آنها، برخوردار گردد، مگر آن که دارایی فکری براساس مقررات این خط مشی، متعلق به دانشگاه باشد.
- تبصره: در گواهی ثبت اختراع مربوط به مخترعین دانشگاهی ۱۰۰ درصد سهم متعلق به مخترعین بوده و صرفاً در اختراعات حاصل از طرح‌های پژوهشی و پایان‌نامه‌ها که منجر به تجاری‌سازی شود، ۵ درصد حق امتیاز (رویالیتی) به دانشگاه تعلق می‌گیرد.

- ۳-۴- **واگذاری امتیاز بهره‌برداری از دارایی فکری:** قراردادی بین مالک دارایی فکری و متقاضی بهره‌برداری از آن مالکیت است که به موجب آن، متقاضی در قبال پرداخت مبلغی (به صورت درصدی از درآمد خالص حاصل از فروش محصول و یا مبلغی ثابت و یا روش‌های دیگر) مجوز بهره‌برداری از مالکیت فکری را به دست می‌آورد. این واگذاری می‌تواند انحصاری یا غیر انحصاری باشد.

چنانچه دانشگاه یا پدیدآورنده دارایی فکری نتواند و یا تمایلی برای مشارکت در ثبت، کسب مجوزهای لازم و یا بهره برداری از دارایی فکری نداشته باشد، می‌تواند حقوق خود را طی موافقت‌نامه‌ای به طرف مقابل واگذار نماید که جزئیات آن در مذاکرات بین دانشگاه و پدیدآورنده دارایی فکری تعیین و به صورت مکتوب تدوین خواهد شد.

در صورتی که دانشگاه به هر دلیل حقوق مربوط به دارایی فکری را به پدیدآورنده آن واگذار نماید، توصیه می‌گردد در قرارداد واگذاری، مجوز استفاده دانشگاه از آن دارایی فکری برای مقاصد تحقیقاتی و آموزشی به صورت غیرانحصاری، غیرقابل واگذاری و بدون نیاز به پرداخت حق امتیاز لحاظ گردد.

۳-۵- **حامی:** افرادی حقیقی یا حقوقی (اعم از دولتی یا غیر دولتی) هستند که در کنار دانشگاه و پدیدآورنده در ایجاد دارایی فکری (معمولاً از طریق حمایت مالی) سهیم می‌باشند.

چنانچه فعالیت علمی خاصی با حمایت سرمایه گذار خارج از دانشگاه منجر به محصول تجاری و یا دارایی فکری شود، حقوق مادی و معنوی سرمایه‌گذار، دانشگاه و پدیدآورنده دارایی فکری و همچنین نحوه بهره‌برداری اقتصادی و میزان حق امتیاز آنها از دارایی فکری حاصله، در قرارداد همکاری منعقد تعیین می‌گردد.

بدیهی است اگر دانشگاه بر اساس قراردادی تمام یا بخشی از حقوق مالکیت فکری حاصله را به دیگری اعطا نماید، حقوق مخترع مربوطه و حامی نیز در قرارداد مذکور و با توافق پدیدآورنده دارایی فکری لحاظ خواهد شد.

۳-۶- **انتقال فناوری:** عبارت است از انتقال دانش به بنگاه‌های تجاری و سپس بازار هدف جهت استفاده عمومی. هنگامی که پدیدآورندگان دارایی فکری یا دانشگاه برای انتقال فناوری اقدام می‌نمایند، سهم دانشگاه از منافع حاصل، نسبت به سهم در گواهی ثبت اختراع با توجه به میزان نقش آن در تجاری سازی تغییر می‌یابد و با نظر شورای فناوری و توافق پدیدآورنده (در صورت اقدام توسط پدیدآورنده)، تعیین خواهد شد. سهم باقیمانده با توافق پدیدآورندگان یا به نسبت تعیین شده در گواهی ثبت اختراع، بین مالکین تقسیم خواهد شد.

۴- چهارچوب اجرایی مالکیت فکری دانشگاه

۴-۱- تصدی مالکیت فکری و نوآوری در دانشگاه

با عنایت به لزوم راه اندازی دفتر حمایت از مالکیت معنوی (موضوع نهادهای ضروری در بند الف مربوط به راهبردهای نقشه جامع سلامت کشور) و جهت پیشبرد این امر در دانشگاه‌های علوم پزشکی و به منظور ایجاد واحدهای لازم در امور تحقیقات و فناوری پزشکی جهت تقویت زمینه‌های علمی و فنی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز واحد مالکیت فکری و نوآوری و موسسات تحقیقاتی و فناوری وابسته به وزارت بهداشت موظف به تصدی امور مالکیت فکری و نوآوری می‌باشند.

۴-۱-۱- تشکیل واحد مالکیت فکری و نوآوری

دانشگاه می‌تواند حسب نیاز خود، یا یکی از مدیران مرتبط با فناوری را مسئول این امر نماید یا با تایید هیات امناء مدیر مستقلی را برای این امر در نظر بگیرد.

الف- مدیر این واحد باید آشنایی کامل با مبانی، اصول و روش‌های اجرایی مالکیت فکری داشته باشد و مورد تأیید واحد مربوطه در وزارت بهداشت باشد.

ب- جهت پیشبرد امور مالکیت فکری باید حداقل یک کارشناس اداره فناوری که در زمینه مالکیت فکری آموزش دیده به انجام این امور بپردازد.

ج- کلیه امور مربوط به مالکیت فکری توسط واحد مالکیت فکری و نوآوری دانشگاه و بر اساس فرمت‌های ارائه شده توسط وزارت بهداشت انجام خواهد شد.

۴-۱-۲- شرح وظایف مرتبط با مالکیت فکری

۱- جمع‌آوری اطلاعات دارایی‌های فکری پدیدآمده در دانشگاه از طریق تعامل با واحدهای مختلف دانشگاه و ثبت و نگهداری مدارک مربوط به ثبت دارایی‌های فکری.

۲- مشاوره درباره نحوه حفاظت و ثبت دارایی فکری و همکاری در تنظیم ادعانه‌های ثبت اختراع برای افرادی که در این خصوص با دانشگاه در ارتباط هستند.

۳- تنظیم دستور کار و تشکیل منظم جلسات کمیته مالکیت فکری و نوآوری

۴- ابلاغ و اجرای مصوبات کمیته مالکیت فکری و نوآوری

۵- مشارکت در کمیته هماهنگی مالکیت فکری کلان منطقه با حضور مسئولین واحدهای مذکور با مدیریت دبیر کلان منطقه به منظور همکاری و تبادل تجربیات و توانمندسازی واحدهای مذکور در دانشگاه های عضو

۶- برنامه ریزی جهت آموزش مالکیت فکری برای جامعه هدف و داوران و برگزاری کارگاه‌های مورد نیاز

۷- داوری اختراعات توسط داوران آموزش دیده و مورد تأیید وزارت بهداشت، در مواردی که دانشگاه به عنوان مرجع استعلام می باشد.

۸- نظارت بر کار داوران و گزارش تخلفات آنان به هیأت‌های رسیدگی به تخلفات دانشگاه

۹- اخذ تعهد محرمانگی برای داوران، کارشناسان و مدیرانی که با ادعانه‌های اختراع دیگران سروکار دارند. (جهت افشای دارایی فکری توسط پدیدآورنده آن برای واحد مالکیت فکری)

۱۰- نظارت بر قراردادهای و موافقت نامه‌ها در جهت کسب پروانه و بهره برداری از دارایی فکری و ارجاع آن به شورای فناوری جهت تصویب نهایی

۱۱- هماهنگی در خصوص اطلاع رسانی و انتشار دستاوردها اعم از مکتوب، شفاهی و یا الکترونیکی (با ذکر نام دانشگاه)، در صورت لزوم انتشار، در شرایطی که قابلیت ثبت داشته لیکن مراحل ثبت اختراع آن تکمیل نشده است.

۱۲- پرداخت سهم دانشگاه و نیز تقبل تمام یا قسمتی از سهم پدیدآورنده دارایی فکری از هزینه ثبت آن با مجوز کمیته مالکیت فکری و هیأت امناء

۱۳- ارتباط و همکاری با نهادها و سازمان های داخلی و خارجی در راستای انجام وظایف محوله

۱۴- اقدام به ثبت دارایی فکری در مواردی که پدیدآورنده تمایلی به این کار نداشته باشد و یا در بازه مهلت شش ماهه از افشای دارایی فکری، در شرایطی که منافع دانشگاه، ثبت آن را ایجاب نماید.

۱۵- گزارش متخلفین از مقررات مالکیت فکری و اعلام ضرر و زیان دانشگاه به اداره حقوقی جهت تأییدیه خسارت، نظیر پنهان کردن قرارداد با محل دیگری که مانع واگذاری کلیه حقوق به دانشگاه شود، و یا افشای عمومی دارایی فکری بدون هماهنگی با واحد مالکیت فکری و به صورتی که باعث زیان دانشگاه شود. بدیهی است کسانی که در حفظ حقوق دانشگاه کوتاهی می نمایند از حمایت‌های مادی و معنوی از دارایی فکری محروم می گردند.

۲-۴- کمیته مالکیت فکری و نوآوری

سیاست‌گذاری، برنامه ریزی، تدوین محتوا و تصمیم‌گیری در مورد مالکیت فکری در دانشگاه توسط **کمیته مالکیت فکری و نوآوری** دانشگاه انجام می شود. اعضای کمیته با پیشنهاد معاون تحقیقات و فناوری و حکم رئیس دانشگاه برای مدت ۲ سال انتخاب می گردند و این مدت قابل تمدید خواهد بود.

۲-۴-۱- اعضای پیشنهادی کمیته مالکیت فکری و نوآوری:

۱- معاون تحقیقات و فناوری دانشگاه یا نماینده وی: رئیس کمیته

۲- مدیر توسعه فناوری دانشگاه: جانشین رئیس کمیته

۳- مسئول دفتر حقوقی دانشگاه یا یک نفر حقوقدان آشنا با مالکیت فکری

۴- سه نفر اعضای حقیقی خبره در زمینه مالکیت فکری (که حداقل یک نفر از اعضای هیأت علمی همان دانشگاه می باشد. دانشگاه می تواند از سایر ارگان ها نظیر اتاق بازرگانی استفاده نماید)

۵- مدیر ارتباط با صنعت یا مسئول تجاری سازی

۶- مدیر یکی از مراکز رشد یا پارک علم و فناوری

۷- مسئول مرتبط با مالکیت فکری و نوآوری دانشگاه: دبیر کمیته

۸- مدیر آموزش و تحصیلات تکمیلی دانشگاه

۹- مدیر دفتر استعدادهای درخشان دانشگاه

۱۰- نماینده کمیته یا شورای دانشگاه نسل سوم

۱۱- نماینده معاونت غذا و دارو دانشگاه

توضیحات:

الف- حضور معاون تحقیقات و فناوری یا مدیر توسعه فناوری دانشگاه به عنوان رئیس جلسه الزامی است.

ب- در صورتی که عناوین فوق عیناً وجود نداشته باشد، مسئول واحد معادل آن معرفی خواهد شد.

ب- جلسه کمیته با حضور اکثریت اعضا رسمیت یافته و دستورکار کمیته با رأی اکثریت حاضر در جلسه، مصوب می گردد.

۴-۲-۲- شرح وظایف کمیته مالکیت فکری و نوآوری

۱- تدوین سیاست مالکیت فکری دانشگاه و ارجاع به هیأت امنا جهت تایید نهایی.

۲- تعیین سهم دانشگاه و هریک از ذی نفعان، در گواهی های ثبت اختراع یا منافع حاصل از دارایی های فکری با در نظر گرفتن معیارهایی مانند میزان اتکای دارایی فکری حاصله بر امکانات و منابع دانشگاه و یا فکر پدیدآورنده آن و با توجه به شرایط اقتصادی، و با رعایت قوانین و مقررات کشور و بر اساس خط مشی مالکیت فکری و نوآوری دانشگاه.

۳- حل اختلاف بین استاد و دانشجو یا مجری طرح و سایر ذینفعان در خصوص تقسیم سهم هریک از پدیدآورندگان دارایی فکری در مواردی که دانشجو یا همکاران طرح پژوهشی، صورتجلسه تقسیم سهم افراد را که توسط استاد یا مجری طرح تنظیم شده، نپذیرند.

۴- بررسی مدارک و تایید ادعای پدیدآورنده دارایی فکری مبنی بر عدم استفاده مؤثر از منابع و امکانات دانشگاه در ایجاد دارایی فکری، جهت اعلام مکتوب توسط دانشگاه به مدعی.

۵- مجوز استفاده از نام و آرم دانشگاه و تعیین شرایط آن جهت انعقاد در طی قرارداد جداگانه.

۶- دستور منع افشای عمومی دارایی فکری در مواردی که بنا به تشخیص واحد مالکیت فکری، این کمیته، افشای دارایی فکری را مانع ثبت آن و باعث زیان دانشگاه بداند.

۷- تعیین امتیازات مربوط به مقاله ای که فراغت از تحصیل دانشجو و یا ارتقاء محقق، منوط به انتشار آن بوده لیکن توسط کمیته مالکیت فکری و نوآوری به دلیل محدودیت های ناشی از منع افشاء اختراع، منع شده باشد.

۸- تصمیم گیری در خصوص نحوه تقسیم منافع در قرارداد پژوهشی در صورتی که در قرارداد مشخص نشده باشد.

۹- تأیید نسبت سهم دانشگاه در دارایی فکری، در صورتیکه سرمایه گذار، شخص حقیقی یا حقوقی غیر از دانشگاه اصلی محل تحقیق باشد یا در انجام آن مراکز مختلف سهیم باشند، مگر این که قبلاً به شکل دیگری تفاهم کرده باشند.

۱۰- تعیین نسبت سهم هر دانشگاه در صورتی که در ایجاد دارایی فکری چند دانشگاه سهیم باشند توسط کمیته مالکیت فکری و نوآوری دانشگاهی که تصویب کننده طرح بوده است. (با رعایت حقوق شخص حقیقی)، مگر این که قبلاً به شکل دیگری تفاهم کرده باشند.

۱۱- تصمیم‌گیری در مورد سهم دانشگاه در خصوص سایر مصادیق مالکیت فکری (مانند آثار مکتوب هنری، نرم افزارها، نشان تجاری و...)، با توجه به نقش دانشگاه و پدیدآورنده در ایجاد دارایی فکری و در نظر گرفتن قوانین مربوطه.

۱۲- تصمیم‌گیری در خصوص افزایش سهم در گواهی ثبت اختراع برای تشویق دانشجویان پدیدآورنده دارایی فکری که از مزایای تحصیل رایگان استفاده نمی‌کنند و با توجه به شهریه پرداختی.

۱۳- تعیین هزینه داوری اختراعات و ارسال به هیأت امناء جهت تأیید نهایی.

۱۴- تصمیم‌گیری در خصوص سایر موارد مرتبط با مالکیت فکری که در مقررات فعلی پیش بینی نشده است.

۵- روند فعالیت‌های مالکیت فکری دانشگاه

- تعهدات پدیدآورندگان دارایی فکری

پیشنهاد می‌گردد از تمام کسانی که فعالیت آنها در دانشگاه می‌تواند به ایجاد دارایی فکری گردد اعم از هیأت علمی، دانشجو، پژوهشگر، فناور... تعهد مبنی بر رعایت مقررات مالکیت فکری و حقوق دانشگاه و تعهداتی شامل موارد ذیل گرفته شود:

الف- چنانچه طی فعالیت فرد، دارایی فکری با قابلیت ثبت پدید آید و یا منافعی از ثبت دارایی فکری، انتشار آن و یا سایر روش‌ها، متوجه محقق یا پدیدآورنده دارایی فکری شود، دانشگاه را مطلع نماید.

ب- نسبت به افشای دارایی فکری برای واحد مالکیت فکری اقدام نموده و با هماهنگی این واحد، نسبت به ثبت آن اقدام نماید. همچنین بعد از ثبت دارایی فکری، اطلاعات مربوط به ثبت آن را به منظور نگهداری، برای دانشگاه ارسال نماید. (هرگونه اطلاع‌رسانی و انتشار دستاوردها اعم از مکتوب، شفاهی و یا الکترونیکی، پس از درخواست ثبت دارایی فکری توسط پدیدآورندگان دارایی فکری که قابلیت ثبت دارد، باید پس از طی مراحل ثبت اختراع صورت پذیرد مگر با مجوز دانشگاه).

ج- طی یک‌سال پس از ثبت اختراع، برای تجاری‌سازی دارایی فکری اقدام نماید و در صورت عدم اقدام، دانشگاه با رعایت حقوق مادی پدیدآورنده، می‌تواند رأساً نسبت به تجاری‌سازی یا فروش یا واگذاری آن اقدام نماید.

د- چنانچه فرد مشمول این خط مشی باشد و طرف قرارداد با محل دیگری نیز باشد (که مانع واگذاری کلیه حقوق به دانشگاه شود)، وظیفه دارد که قبل از امضاء هر نوع تعهد یا قرارداد، موضوع را به اطلاع معاونت تحقیقات و فناوری و واحد مالکیت فکری و نوآوری برساند تا با توافق دانشگاه و موسسه ذیربط، حقوق طرفین لحاظ گردد.

۶- ثبت اختراع در داخل کشور

در این بخش ابتدا مراحل و فرآیند ثبت اختراع داخلی و سپس روند داوری اختراعات ارجاع شده از اداره ثبت اختراع آورده شده است. همچنین حمایت‌ها و تشویق‌های دانشگاه از ثبت اختراع داخلی در این بخش اشاره شده است.

۶-۱ مراحل و فرایند گام به گام ثبت اختراع

۱- اطلاع‌رسانی به دفتر مالکیت فکری و نوآوری دانشگاه

۲- آماده‌سازی مدارک ثبت اختراع (مطابق ماده ۶ آیین‌نامه اجرایی قانون ثبت اختراعات ایران): اعلان‌نامه یا ادعاهای اختراع، توصیف اختراع، خلاصه‌ای از توصیف اختراع، عکس، نقشه‌ها (در صورت لزوم)، مدارک مثبت هویت متقاضی و مخترع/مخترعان (کپی شناسنامه و کارت ملی).

۳- ثبت نام در سامانه اداره ثبت اختراع (<http://ipm.ssaa.ir>)، چاپ اقرارنامه و سپس مراجعه به دفترخانه جهت دریافت گواهی امضاء الکترونیک

۴- تکمیل اظهارنامه از طریق سامانه ثبت اختراع به نشانی <http://iripo.ssaa.ir> و سپس آپلود اطلاعات خواسته شده در سامانه

۵- واریز هزینه قانونی برای تشکیل پرونده

۶- پیگیری ثبت اختراع از طریق سامانه و رفع اظهارهای احتمالی (دریافت شماره تشکیل پرونده)

۷- کارشناس رسیدگی کننده در اداره ثبت اختراعات پس از بررسی شکلی اظهارنامه ثبت شده و ضامم آن، رفع خطا و اظهارهای احتمال اظهار رفع نقص یا رد اظهارنامه)، برای احراز شرایط چهارگانه ثبت اختراع (جدید بودن، گام ابتکاری و کاربرد صنعتی و افشای کامل)، مطابق ماده ۲۸ آیین نامه اجرایی قانون، از مراجع ذیصلاح استعلام می نماید. متقاضی هنگام تقاضای ثبت اختراع می تواند مرجع استعلام (مانند دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز) را پیشنهاد نموده و اداره ثبت اختراعات در صورتی که مرجع پیشنهادی را برای اختراع مناسب تشخیص دهد، یک نسخه از نامه استعلام و ضامم اظهارنامه اختراع را به صورت الکترونیکی به مرجع ارسال می نماید.

۸- پیگیری داوری اختراع از یکی از مراجع داوری (در صورت انتخاب دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز به عنوان مرجع داوری، بایستی بر اساس شیوه نامه دفتر مالکیت فکری و نوآوری دانشگاه اقدام شود).

۹- در صورت مثبت بودن پاسخ داوری اختراع، پیگیری ادامه فرایند از اداره ثبت اختراع

۱۰- مراجعه حضوری به اداره ثبت و تحویل اصل مدارک جهت انجام تشریفات قانونی ثبت اختراع

۱۱- مراجعه به سایت روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران (جهت چاپ آگهی ثبت اختراع) واریز مبلغ قانونی چاپ آگهی، مبلغ تقریبی، بسته به حجم آگهی بین ۵۰۰/۰۰۰ تا ۷۰۰/۰۰۰ ریال می باشد.

۱۲- مراجعه حضوری مجدد مخترع/مخترعان جهت امضای سند دریافت گواهی نامه ثبت اختراع پس از چاپ آگهی اختراع در روزنامه رسمی، همه مخترع/مخترعان بایستی به اداره مالکیت صنعتی مراجعه نموده و بعد از امضای دفتر «سند ثبت»، اصل گواهی نامه ثبت اختراع را دریافت نمایند. در ضمن سند اصل ثبت اختراع در یک نسخه صادر شده و به آخرین نفری که دفتر ثبت را امضاء می کند، تحویل داده می شود. در صورت نیاز کپی برابر اصل سند ثبت اختراع نیز صادر می شود.

۶-۲ روند داوری و ارزیابی اختراعات داخلی توسط دانشگاه

در این بخش، اختراعاتی مورد ارزیابی و داوری قرار می گیرند که از سوی اداره ثبت اختراع به دانشگاه ارجاع شده باشد. همچنین در صورتی که مخترع نام «دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز» را به عنوان مرجع داوری اختراع انتخاب نماید، احتمالاً داوری پرونده اختراع به دانشگاه ارجاع خواهد شد. روند اداری داوری اختراع داخلی در دانشگاه به شرح زیر است :

۱- دریافت نامه الکترونیکی استعلام داوری (ارسال شده از سوی اداره ثبت اختراع) توسط کارشناس دفتر مالکیت فکری و نوآوری دانشگاه (از طریق پرتال اداره ثبت اختراعات)

۲- ارسال نامه از طریق پست الکترونیکی به مخترع مبنی بر تکمیل و تحویل مدارک جهت داوری، توسط کارشناس دفتر مالکیت فکری و نوآوری دانشگاه

۳- تکمیل فرم های درخواست داوری توسط نماینده مخترعان

۴- برای شروع فرایند داوری لازم است، متقاضی فرم درخواست داوری تکمیل شده را به همراه اسکن فیش واریزی را به کارشناس دفتر مالکیت فکری و نوآوری دانشگاه تحویل دهد.

۵- بررسی مدارک و مستندات : در صورتی که مدارک دارای نقص باشد، توسط کارشناس مالکیت فکری و نوآوری دانشگاه به متقاضی اعلام خواهد شد.

تبصره ۱ : تحویل مدارک به صورت حضوری یا از طریق ایمیل امکان پذیر است. (نشانی : معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه

علوم پزشکی جندی شاپور اهواز- دفتر مالکیت فکری و نوآوری دانشگاه -patent@ajums.ac.ir)

تبصره ۲: هزینه داورى اختراعات برای مخترعين دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز (هیات علمی، کارمند و دانشجو) رایگان است. هزینه داورى اختراعات برای اشخاص حقیقی ۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال و اشخاص حقوقی ۱۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال می باشد. لازم است متقاضی کل مبلغ را به صورت یکجا به شماره حساب ۲۰۱۷۷۵۴۲۶ با عنوان رابط تمرکز درآمد آموزشی معاونت پژوهشی دانشگاه نزد بانک رفاه کارگران، شماره شبا: ۲۰۱۷۷۵۴۲۶ IR۵۶۰۱۳۰۱۰۰۰۰۰۰۰۰ واریز نماید (شناسه دفتر ثبت اختراعات: ۹۷۰۵۲۰۱۰۲۰۱۴۰۰۰۶۳) و اسکن فیش را همراه سایر مدارک ذکر شده، به کارشناس دفتر مالکیت فکری و نوآوری دانشگاه تحویل نماید.

۶- بعد از تعیین داور، اختراع به صورت محرمانه به داور تخصصی ارسال می شود. در صورتی که اختراع متعلق به دانشگاهیان این دانشگاه باشد بنا به اصول اخلاقی و حرفه ای، داورى توسط افرادی غیر از مخترع/مخترعان انجام خواهد شد.

۷- انجام داورى اختراع بر اساس مواد مندرج در قانون ثبت اختراعات ایران و ارائه گزارش جستجوی پیشینه اختراع و تکمیل فرم داورى اختراع می باشد.

۸- به ازای هر داورى اختراع داخلی که توسط اعضای کمیته داوران انجام می شود، پس از تصویب در هیات امناء، مبلغ ۱/۵۰۰/۰۰۰ ریال پرداخت خواهد شد.

۳-۶ ملاک های داورى اختراعات داخلی :

الف) انطباق با مواد قانونی ثبت اختراعات ایران

ب) بررسی اینکه آیا اختراع به طور کامل افشا شده است.

ج) بررسی دارا بودن شرط گام ابتکاری و کاربرد صنعتی داشتن

د) بررسی جدید بودن در سطح دنیا در پایگاه های اطلاعاتی مختلف از جمله پایگاه داخلی irandoc.irirrp0.ssaa.ir و پایگاه های خارجی [IEEE](http://IEEE.org), [Sciencedirect](http://Sciencedirect.com), Freepatentsonline.com و نشریات تخصصی و موتورهای جستجوی علمی مانند [google patent](http://googlepatent.com) و غیره

نتیجه نهایی ارزیابی و داورى اختراع به دو حالت ذیل خواهد بود :

الف) تایید : دارا بودن شرایط چهارگانه

ب) مردود : اختراعى مردود است که یکی از شروط چهارگانه ثبت اختراع را نداشته باشد.

- در صورت تایید اختراع، به مخترع اطلاع رسانی خواهد شد و سپس نامه تایید به اداره ثبت اختراع ارسال خواهد شد.
- در صورت رد اختراع، دلایل مردودی به مخترع اطلاع رسانی خواهد شد و سپس نامه عدم تایید به اداره ثبت اختراع ارسال خواهد شد.

۴-۶ حمایت ها و تشویق های دانشگاه در قبال ثبت اختراع داخلی

- ۱- هزینه حق شارژ سالانه (صرفاً ۵ سال اول ثبت) و نیز سایر هزینه ها از جمله تشکیل پرونده، انتشار آگهی در روزنامه رسمی، پست و غیره به طور کامل توسط دانشگاه پرداخت می شود. هزینه حداکثر دوبار ماموریت جهت انجام امور مربوط به دریافت گواهی ثبت اختراع، هر بار تا سقف ۷۰۰۰۰۰۰ ریال توسط دانشگاه پرداخت می گردد.

۲- در دعاوی حقوقی مرتبط با اختراعات ثبت شده دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، کل هزینه‌های دادرسی اختراع توسط دانشگاه پرداخت خواهد شد.

۳- پیشنهاد می شود در صورت ثبت اختراع داخلی، عضو هیات علمی و دانشجو مشمول امتیاز پژوهشی معادل ۱ مقاله ISI با IF:1 خواهد بود.

۴- اختراعات اعضای هیات علمی، دانشجویان و کارمندان زیر مجموعه دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز که توسط اداره ثبت اختراعات به مراجع دیگر (به غیر از دانشگاه) ارجاع داده شود و مورد تایید آن مرجع واقع شود، هزینه داورى پس از ارائه رسید بانکی، توسط دانشگاه پرداخت خواهد شد.

۷- مراحل ثبت اختراع در خارج از کشور

هدف از ثبت اختراع خارجی امکان تجاری‌سازی و فروش اختراع در خارج از کشور (کشور هدف) می باشد. از آن جهت که ثبت اختراع خارجی یکی از شاخص‌های توسعه فناوری در کشورها می باشد، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، (از طریق نمایندگی کانون پتنت ایران در دانشگاه) از ثبت اختراع خارجی با پرداخت بلاعوض ۹۰٪ هزینه‌ها، حمایت می نماید. روند ثبت خارجی اختراع به شرح زیر است:

۷-۱ روند ثبت خارجی اختراع و استفاده از حمایت های مالی

۱. مراجعه به نمایندگی کانون پتنت ایران در دانشگاه و آگاهی از شرایط و جزئیات بیشتر (ساختمان معاونت تحقیقات و فناوری، دفتر مالکیت فکری و نوآوری دانشگاه، ۰۶۱۳۳۱۱۳۸۳۳)

۲. تکمیل فرم اولیه تقاضای ثبت اختراع خارجی به انضمام خلاصه محتوای اختراع در زمان ثبت به زبان فارسی

۳. ارسال درخواست ثبت به کانون پتنت ایران توسط نماینده کانون پتنت در دانشگاه (جهت داورى اولیه)

۴. در صورت تایید اولیه اختراع، مخترع بایستی متن کامل اختراع خود را به زبان انگلیسی تحویل نماینده کانون پتنت نماید.

۵. بعد از عقد قرارداد با وکیل منتخب کانون پتنت ایران، مخترع بایستی ۱۰ درصد از مبلغ کل اختراع را به وکیل بپردازد.

تبصره: در صورت ثبت نهایی اختراع (دریافت گزنت پتنت)، کل این مبلغ توسط دانشگاه به عنوان تشویقی به مخترع پرداخت خواهد شد.

۶. پیگیری کلیه امور اداری از مرحله تشکیل پرونده تا مرحله گزنت توسط نماینده کانون پتنت در دانشگاه صورت می‌گیرد. پاسخگویی به مباحث فنی داوران اداره ثبت اختراع خارجی برعهده مخترعان خواهد بود.

۷-۲ حمایتها و تشویق‌های دانشگاه از ثبت اختراع خارجی

۱. پیشنهاد می شود در صورت ثبت اختراع خارجی، عضو هیات علمی و دانشجو مشمول امتیاز پژوهشی معادل ۳ مقاله ISI با IF:1 خواهد بود.

۲. پیشنهاد می شود در صورت ثبت اختراع خارجی یا داخلی که منجر به تجاری‌سازی نیز شود، عضو هیات علمی و دانشجو مشمول امتیاز پژوهشی معادل ۳ مقاله ISI با IF:1 خواهد بود. ضمناً در این مورد پس از تصویب در هیات امناء، یک پایه تشویقی نیز برای اعضای هیات علمی لحاظ می‌گردد.

۸- حل و فصل اختلافات

الف) در متن قراردادهای داخلی، قوانین ملی و نیز دادگاه‌های ایران و در قراردادهای خارجی، دادگاه‌های مورد توافق طرفین به عنوان قوانین و مراجع رسیدگی به اختلافات مشخص می‌گردند.

ب) واحد مالکیت فکری و نوآوری، سازوکار حل و فصل اختلافاتی که ممکن است بین دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، پدیدآورنده دارایی فکری و یا حامی پیش آید را فراهم می‌سازد.

ج) در صورت بروز اختلاف نظر بین محقق و دانشگاه، مسأله بایستی به کمیته داورى تصمیم‌گیری شامل: نماینده محقق، نماینده از طرف دانشگاه و یک نفر داور مرضی‌الطرفین (با معرفی معاون تحقیقات و فناوری دانشگاه) ارجاع داده شود. در صورتی که کمیته حداکثر طی یک سال به تصمیم قطعی نرسد، محقق می‌تواند مراتب را از مراجع قانونی پیگیری نماید.

۹- اجرای خط مشی

این خط‌مشی، برای تمام افراد شاغل در دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز (اعم از اعضای هیات علمی، کارکنان، کارشناسان، تکنسین‌ها، دانشجویان) و به طور کلی هر فردی که از تسهیلات، اعتبار و امکانات این دانشگاه (که در راستای انجام یک فعالیت در طی زمان معینی که با دانشگاه همکاری دارد) استفاده نماید، حاکم است و بایستی توسط دانشگاه به نحو مقتضی به اطلاع افراد ذینفع رسانده شود و هرگونه دستاوردی در طی این فعالیت اعم از داده، اختراع، وسیله و مشابه آن را شامل می‌شود.

کلیه قراردادهای، منطبق با این خط‌مشی و سیاست‌گذاری دانشگاه خواهد بود. این خط‌مشی با قوانین بالادستی، قوانین ملی و تعهدات بین‌المللی کشور منطبق بوده و در صورت تغییر در آنها، مورد بازنگری قرار خواهد گرفت.

این خط‌مشی از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجرا خواهد بود و پس از آن براساس بازخوردهای دریافتی و با توجه به بازنگری‌های انجام گرفته در سایر اسناد بالادستی، به روز رسانی خواهد شد.

۱۰- تصویب

این شیوه‌نامه در جلسه مورخ در هیأت امناء دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز به تصویب رسید و از تاریخ لازم‌الاجرا خواهد بود.